

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКСТЕР'ЄРІВ БАГАТОПОВЕРХОВИХ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ ТА КОМПЛЕКСІВ 2014–2015 рр. м. ЛЬВОВА

© Павлів А. П., 2015

Статтю присвячено результатам дослідження екстер'єрів запроектованих житлових будинків та комплексів висотою 8–15 поверхів 2014–2015 рр. м. Львова. Подано їхні основні типи за поверховістю, об'ємно-просторовим вирішенням; проаналізовано композиційні прийоми, використані в екстер'єрах.

Ключові слова: сучасна архітектура Львова, багатоповерхова житлова забудова, екстер'єр житлових будинків та комплексів.

Постановка проблеми

Екстер'єри багатоповерхових житлових будинків, запроектованих для будівництва на території Львова впродовж 2014–2015 рр., досі не досліджувалися. Для подальшого вивчення шляхів розвитку сучасної архітектури Львова та отримання цілісної картини її формування необхідно проаналізувати зокрема й екстер'єри житлових багатоповерхівок.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Аналізу світових тенденцій розвитку багатоквартирного житла присвячено монографію Ю. П. Гнеся [1]. Проблемам стилістики сучасного багатоквартирного житла на теренах України присвячена публікація С. М. Лінди, Я. М. Юрик [2]. Аналіз планувальних схем сучасних багатоповерхових та висотних будівель світу проведений у статті О. І. Літвицької, О. А. Пахолук [3]. Використання комбінаторних прийомів для формування багатоквартирного житла у світі досліджено у публікації М. В. Книша [4]. Особливості формотворення та формування багатоповерхових та висотних будівель світу з об'ємно-просторових блоків розглянуто у публікації О. В. Розумової, І. В. Мороз [5].

Мета статті

Мета статті – висвітлити результати дослідження екстер'єрів запроектованих житлових будинків та комплексів Львова висотою 8–15 поверхів 2014–2015 рр.

Виклад основного матеріалу

Аналіз екстер'єрів багатоповерхової житлової забудови полягає в аналізі проектного об'ємно-просторового вирішення будинку чи комплексу, членування та оздоблення його фасадів.

У статті проаналізовано *54 проекти* житлових будинків та комплексів висотою 8–15 поверхів, запланованих для будівництва або будівництво яких розпочато впродовж 2014–2015 рр. на території Львова.

Оскільки не всі проекти були реалізовані, окремі з них під час реалізації зазнавали часткових змін, на окремі ділянки розроблялися кілька пропозицій різних авторських колективів, у статті досліджено саме проекти, тобто теоретична думка архітекторів, що відіграє важливу роль у формуванні сучасної архітектури міста.

Досліджені будинки мають секційний тип планування. Переважають будинки з однаковою кількістю поверхів у секціях (близько двох третин) і лише одна третина – це будинки з різновисокими (з різною кількістю поверхів) секціями.

Серед будинків незмінної висоти найчастіше запроектовані десятиповерхівки (близько третини усіх досліджених), п'ята частина – будинки, висота яких 11 поверхів, решта – будинки з висотою 9, 12–15, 17 поверхів.

Серед 15 будинків з частинами різної поверховості, один – з рівною лінією покрівлі, але різницею у висоті за рахунок перепаду рельєфу (будинок на вул. Стуса). Інші можна поділити на:

а) будинки, сформовані з ряду об'ємів або секцій різної поверховості з перепадом висот в 1–3 поверхи (ЖК “Америка”, вул. Володимира Великого, 10 (рис. 1));

б) будинки з основним об'ємом та на поверх вищими акцентними або фоновими окремими елементами будинку (за рахунок влаштування дворівневих квартир), а саме: рядовими ризалітами (напр., будинок на вул. Інструментальна, 49) або центральними ризалітами (житловий комплекс (далі -ЖК) “Набережний квартал”, вул. Пулюя, 36 (рис. 2));

в) комбінованого типу: сформовані різновисокими секціями та акцентними елементами висотою 6–9 поверхів (ЖК “Квіти Львова”, вул. Стрийська, 195) (рис. 3, 4).

За кількістю секцій та розміщенням на ділянці серед досліджених об'єктів можна виокремити:

а) односекційні, окремо розміщені будинки (ЖК “Forest Hill”, вул. На Нивах (рис. 5));

б) кількасекційні, окремо розміщені будинки (будинок на вул. Дорога Кривчицька, 8а, будинок на вул. Хлібна, 4 (рис. 6)) ;

в) багатосекційні житлові квартали суцільної забудови (ЖК “Galicia”, вул. Шевченка, 307а) або житлові квартали з окремо розміщених 2-6 багатосекційних будівель. Тут і житлові ансамблі (ЖК “Квіти Львова” (рис. 4), ЖК “Леви міста”, вул. Стрийська, 45 (рис. 7, 8)), і житлові групи з кількох будинків, лише логічно розміщених на ділянці (ЖК “Веселка”, вул. Залізнична, 7, ЖК “Ренуар”, вул. Кн. Ольги, 122а, ЖК “Avalon Garden”, вул. Порохова, 20 (рис. 9, 10)).

В *односекційних житлових будинках та секціях багатосекційних житлових будинків та комплексів* Львова можна виокремити низку прийомів формування їх екстер'єрів:

– трактування об'єму будинку як набору блоків різної величини (проект будинку на вул. Студинського) (рис. 11);

– використання секцій у вигляді трансформованих паралелепіпедів (ЖК “Америка”) (рис. 1);

– трактування фасаду або його частини як фактурної площини, сформованої деякими об'ємними елементами (будинок на вул. Ковалика, 1, ЖК “Avalon Garden” (рис. 9, 10); ЖК “AUroom”, вул. Яцкова, 13 (рис. 12));

– “розкидання” по фасаду віконних прорізів та балконів (ЖК “Америка”) (рис. 1);

– об'єднання вікон, балконів масивними вертикальними або горизонтальними елементами для формування фасаду зі складною структурою (будинок по вул. Стуса 12а, ЖК “AUroom” (рис. 12));

– членування фасадів лише метричними рядами вікон, балконів або терас. Це надає монотонного характеру їх архітектурі (будинки на вул. Величковського, 61, 62; ЖК “Добра оселя”, вул. Кн. Ольги, 1/5 (рис. 13); ЖК на пр. Червоної Калини, 58, ЖК “Схід Сонця”, пр. В. Чорновола, 67; будинок на вул. Стрийська, 226 а) ;

– використання на фасадах таких акцентних елементів, як: *ризаліти* (ЖК “Ренуар”, ЖК “Липова алея”, вул. Липова алея, 13, будинки на вул. Орна, вул. Щепова, 17, ЖК “Гетьманський”, вул. Полуботка-Садібна, ЖК “Khmelnytskyi Park”, вул. Б. Хмельницького, 284а (рис. 14), будинок по вул. Стуса 12а, проект ЖК на 5 секцій (рис. 15)), у випадках, коли в ризалітах влаштовано сходові клітки – вищих за основний об'єм (ЖК “Зелений двір”, вул. Величковського, 70); *площини з суцільним осклінням* (ЖК “Galicia”, ЖК “Фамілія”, вул. Кульпарківська, 230а, ЖК “Гетьманський”, ЖК “Леви міста” (рис. 7, 8), ЖК “Khmelnytskyi Park” (рис. 14), ЖК “Набережний квартал” (рис. 2), ЖК “AUroom” (рис. 12)); *масивні тяги і карнизи* (ЖК “Forest Hill” (рис. 5)); *фронтони* (ЖК “Добра оселя” (рис. 13)); *дашки-карнизи* (проект будинку на пр. Чорновола) або *інші об'ємні елементи* (ЖК “Diamant Hall”, вул. Пасічна, 90 (рис. 16), ЖК “AUroom” (рис. 12), будинок на вул. Випасова, 11 б, ЖК “Леви міста” (рис. 7, 8), проект ЖК на вул. Академіка Сахарова – Бойківська (рис. 17));

Рис. 1. ЖК “Америка”,
вул. Володимира Великого, 10 [6]

Рис. 2. ЖК “Набережний квартал”,
вул. Пулюя, 36 [6]

Рис. 3. ЖК “Квіти Львова”, вул. Стрийська, 195 [6]

Рис. 4. ЖК “Квіти Львова”. Вигляд згори [6]

Рис. 5. ЖК “Forest Hill”, вул. На Нивах [6]

Рис. 6. Будинок на вул. Хлібна, 4 [6]

Рис. 7. ЖК “Леви міста”, вул. Стрийська, 45 [6]

Рис. 8. ЖК “Леви міста”. Вигляд згори [6]

Рис. 9. ЖК "Avalon Garden", вул. Порохова, 20 [6]

Рис. 10. ЖК "Avalon Garden". Вид згори [6]

Рис. 11. Проект будинку на вул. Студинського [6]

Рис. 12. ЖК "AUroom", вул. Яцкова, 13 [6]

Рис. 13. ЖК "Добра оселя", вул. Кн. Ольги, 1/5 [6]

Рис. 14. ЖК "Khmelnytskyi Park", вул. Б. Хмельницького, 284а [6]

Рис. 15. Проект житлового комплексу на 5 секцій [6]

Рис. 16. ЖК "Diamant Hall", вул. Пасічна, 90 [6]

Рис. 17. Проект житлового комплексу на вул Академіка Сахарова – вул. Бойківська [6]

Рис. 18. Проект будинку на вул. Панча [6]

Рис. 19. Будинок на пр. Червоної Калини, 37 [6]

Рис. 20. ЖК “Львівська мрія”, вул. Рубчака, 2013 р. [6]

– використання на фасадах контрастних кольорових текстур (будинки на вул. Пасічна, ЖК “Khmelnyskyi Park” (рис. 14), будинок на вул. Хлібна, 4 (рис. 6));

– використання на фасаді поліхромії (переважно білих, сірих, піскових, жовтих, яскраво зелених, червоних, вишневих кольорів) на *суцільних площинах* (будинки на вул. Лемківська, 9, ЖК “Карпатський оберіг”, вул. Міртова, 7, будинок на вул. Дорога Кривчицька, 8а, ЖК “Америка” (рис. 1), ЖК “Гетьманський”, будинки вул. Стуса, 12а, проект будинку по вул. Панча (рис. 18), проект ЖК на 5 секцій (рис. 15)), на *масштабних елементах фасаду у вигляді кольорового обрамлення* (ЖК “Жайворонок”, вул. Замарстинівська, 233, ЖК “Forest Hill” (рис. 5), проект ЖК на 5 секцій (рис. 15)), на *окремих великих і дрібних елементах* фасаду (ЖК “Diamant Hall” (рис. 16), проект будинку по вул. Панча (рис. 18), ЖК “AUroom” (рис. 12), ЖК “Avalon Garden” (рис. 9, 10), проект будинку на вул. Студинського (рис. 11), будинки на пр. Червоної Калини, 37 (рис. 19), вул. Хлібна, 4 (рис. 6), проект ЖК на вул Академіка Сахарова – Бойківська (рис. 17)).

Крім того, у **багатосекційних житлових комплексах** для формування їх архітектурно-композиційного вирішення використано ще такі прийоми, як:

1) формування курдонеру з композиційною віссю шляхом П-подібного розміщення секцій (ЖК “Добра оселя” (рис. 13), частина ЖК “Ренуар”, проект ЖК на 5 секцій (рис. 15));

2) формування одного або кількох внутрішніх просторів житлового комплексу внаслідок розміщення секцій по периметру ділянки (ЖК на пр. Червоної Калини, 58, ЖК “Galicia”, ЖК “Леви міста” (рис. 7, 8), ЖК “Khmelnyskyi Park” (рис. 14), ЖК “Avalon Comfort”, вул. Малогайосківська, 8);

3) поєднання варіантів 1) і 2) (ЖК “Квіти Львова” (рис. 3, 4));
4) використання акцентних елементів в об’ємно-просторовому вирішенні житлового комплексу: а) для завершення композиційної осі – *вищої секції* (ЖК “Квіти Львова” (рис. 3, 4), проект ЖК на 5 секцій (рис. 15)) або *широї секції* (ЖК “Galicia”); *ризаліту* (ЖК “Khmelnyskyi Park” (рис. 14)) або *іншого акцентного елементу* секції (ЖК “Добра оселя” (рис. 13), б) для акцентації кута житлового комплексу, що розміщений на куті перехрестя – *вищої секції* (ЖК на вул. Угорська, 14, ЖК “Леви міста” (рис. 7, 8)).

Отже, **багатосекційні житлові комплекси** Львова можна поділити на три основні групи:

– ансамблі у міському середовищі ((ЖК “Квіти Львова” (рис. 3, 4), ЖК “Леви міста” (рис. 7, 8));

– сформовані однаковими секціями з нетиповим екстер’єром (ЖК Khmelnytskyi Park (рис. 14), ЖК “Фамілія”, ЖК “Avalon Comfort”);

– монотонні, фонові, у традиціях архітектури 1970–1980-х рр. (ЖК “Добра оселя” (рис. 13), ЖК на пр. Червоної Калини, 58, ЖК “Веселка”).

Переглянувши проекти житлових багатоповерхівок попередніх років (рис. 20) та порівнявши їх з дослідженими об’єктами 2014–2015 рр., можемо констатувати поступ, насамперед, у композиційному різноманітті їх екстер’єрів.

Висновки

Серед досліджених проєктованих житлових багатоповерхівок Львова 2014–2015 рр. переважають проєкти кількасекційних, окремо розміщених будинків з однаковою кількістю поверхів у секціях.

В екстер’єрах проєктанти використовують низку подібних композиційних прийомів для формування об’єму будинку, пластики фасаду, текстурного та колористичного вирішення. Найбільш поширене використання поліхромії та акцентних елементів на фасадах в односекційних житлових будинках та секціях багатосекційних житлових будинків та комплексів.

У багатосекційних житлових комплексах однаково поширені П-подібне розміщення секцій та розміщення секцій по периметру кварталу, так само, як і використання або невикористання акцентних елементів.

Серед багатосекційних житлових комплексів Львова переважають сформовані однаковими секціями з нетиповим екстер’єром. Ансамблі становлять близько чверті житлових комплексів, як і монотонна, фонові забудова.

1. Гнесь І. П. *Багатоквартирне житло: тенденції еволюції : монографія* / І. П. Гнесь . – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 652 с. 2. Лінда С. М. *Пошуки стилю в архітектурі сучасного багатоквартирного житла України* / С. М. Лінда, Я. М. Юрик // *Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка” “Архітектура”*. – 2007. – № 585. – С. 77–84. 3. Літвицька О. І. *Планувальні схеми сучасних багатоповерхових та висотних будівель* / О. І. Літвицька, О. А. Пахолюк // *Ресурсоекономічні матеріали, конструкції, будівлі та споруди*. – 2013. – Вип. 25. – С. 564–569. 4. Книш М. В. *Внутрішнє та зовнішнє комбінування в багатоквартирному житлі* / М. В. Книш // *Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник* / Відпов. ред. М. М. Дьомін. – К., КНУБА, 2015. – Вип. 39. – С. 335–342. 5. Разумова О. В. *Типологія як основа формотворення сучасних багатоповерхових та висотних будівель під час будівництва та реконструкції* / О. В. Разумова, І. В. Мороз // *Вісник Придніпр. держ. акад. будівництва та архітектури*. – Д. : ПДАБА, 2014. – № 4. – С. 56–62. – *Бібліогр.*: (8 назв.). 6. *Енциклопедія новобудов [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://novobudovy.com/novobudovy/novobudovy-lvova>.

EXTERIOR FEATURES FORMATION IN MULTISTORY RESIDENTIAL BUILDINGS AND COMPLEXES 2014–2015 YEARS IN THE CITY OF LVIV

© Pavliv A., 2015

Exteriors apartment of multistory buildings of 2014–2015 years in Lviv has not been investigated yet. To further explore ways of modern city architecture and getting a holistic picture its formation must be analyzed including exteriors of apartment buildings.

Analyzed projected three-dimensional solution, articulation and façades decoration of 54 houses and complexes in 2014–2015 years, in Lviv, height 8-15 floors. Researched houses with sectional type of planning. Dominated houses with the same number of floors in sections, only one-third – this buildings from different high sections. *Buildings of the parts with different heights* can be divided into:

a) made up of several volumes of different heights and sections; б) with the main volume and higher floor projection in the façade; в) combined type, with different sections and high accent elements.

The number of sections and placing on the section can be singled out:

a) single-section homes are separate; б) overhead are several separate buildings; в) multisection residential quarters complete construction of residential quarters or separately placed 2–6 multisection buildings. Dominated several projects section separately located buildings with the same number of floors in sections.

In **one section homes and sections multisection residential buildings and complexes** of Lviv can identify a number of *methods of forming the exterior*:

1) interpretation of volume building as a set of blocks of different sizes; 2) use of lectures in the form of parallelepipeds transformed; 3) treatment of the façade or part of the plane as textured three-dimensional elements; 4) "spreading" on the façade of window openings and balconies; 5) association of windows, balconies passive elements to create a façade with a complex structure; 6) articulation of the façades only metric rows of windows, balconies and terraces; 7) use on façades accent elements: projection in the façade, with a solid planes, which becoming skeletal; massive rods and curtain rods; gables; roofs, eaves or other bulk items; 7) use contrasting colored textures; 8) use polychrome (white, gray, sand, yellow, bright green, red, cherry) for solid planes, on the major elements of the façade as color framing, the individual elements of the façade. The most common use of polychrome exterior and accent items.

In addition, **multisection residential complexes** has applied such *techniques* as: 1) cour d'honneur by the formation of P-type accommodation sections; 2) forming one or more internal spaces of the residential complex because of placement of sections of the perimeter area; 3) a combination of options 1 and 2; 4) use the acceptance items to complete compositional axis; for accentuation corner of a residential complex. Equally common U-shaped section of placing and placing sections perimeter quarter, as well as use or non-use accent elements.

As a result, **multisection apartment complexes** the city of Lviv can be divided into: 1) ensemble in an urban environment; 2) shaped sections with the same unusual exterior; 3) monotonous, background, in the tradition of architecture 1970–1980 years.

Dominated the same sections formed of not typical exterior. Groups make up about a quarter of residential complexes monotonous, background construction.

Compared with high-rise residential projects in previous years we can state progress in compositional diversity exteriors objects 2014–2015 years.

Key words: modern architecture of the city high-rise residential buildings, exterior residential buildings and complexes